

СЕКЦІЯ 16. БІОЛОГІЧНА ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

УДК: 374:504/477.42

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОЇ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ РОБОТИ У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О.А. Сорочинська

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. В. Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Погіршення екологічного стану планети, виникнення екологічної кризи, загострення конфліктів у відносинах між людиною й природою, а також усвідомлення неможливості вирішення екологічних проблем тільки технічними засобами зумовлює необхідність перегляду взаємостосунків людини й природи у різні періоди розвитку людської цивілізації.

Вагомим чинником у розв'язанні зазначеної проблеми є залучення підростаючого покоління до участі в позакласній роботі, а саме еколого-натуралістичного спрямування, яка здійснюється класними керівниками, учителями предметниками та керівниками гуртків.

У "Положенні про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти" зазначено, що його діяльність та створені ним умови для організації змістовного дозвілля, повинні сприяти формуванню екологічної культури школяра, набуттю знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної еколого-натуралістичної та природоохоронної робіт [3].

Саме зміст позакласної роботи з учнівською молоддю є системою загальнокультурних і громадських цінностей та відповідна сукупність соціально значущих якостей особистості, що характеризують її ставлення до суспільства, інших людей та ін. Однією з них є ціннісне ставлення особистості до природи, що формується у процесі екологічного виховання. Також позакласна робота покликана забезпечити кожній дитині можливість у вільний час усебічно розвивати власні здібності, цілеспрямовано й повноцінно організовувати шкільне життя дітей.

Результатом здійснення позакласної роботи з формування ціннісного ставлення до природи в учнів 5-9 класів є сформованість усвідомлення себе як невід'ємної частини природи, почуття особистої причетності до збереження природних багатств, екологічної культури, навичок безпечної поведінки в природі, потреби участі у природоохоронній діяльності; усвідомлення своєї відповідальності за домашніх улюбленців; бережливе ставлення до природи та ін. [2, 3].

Аналіз річних звітів обласних еколого-натуралістичних центрів та обласних станцій юних натуралістів за 2013-2015 рр. дозволив окреслити особливості організації зазначеної форми роботи у загальноосвітніх школах Житомирської області [1].

Так, станом на 2016 рік найпоширенішими формами позакласної еколого-натуралістичної роботи є діяльність шкільних навчально-дослідних ділянок (переважно сільські школи) (773 шт.) та гуртків екологічного спрямування (750 шт.). Менш поширеним є функціонування екологічних стежок (308 шт.) та «зелених патрулів» (362 шт.). Мало поширеними виявилися робота учнівських ланок лісників (26 шт.) та екологічних театрів (5 шт.) (рис. 1).

Загалом же існує певна відповідність використовуваних форм цієї форми роботи, як в Україні так і в Житомирській області.

Окрім зазначеного у школах Житомирської області активно впроваджуються й масові форми позакласної еколого-натуралістичної роботи: операції «Ялинка», «Первоцвіти»; виставки «Барви Полісся», «Мій рідний край – моя земля»; похід «Біоцит»; лекторії «Охорона навколишнього середовища – справа кожного», «Ліс – твій друг»; конкурс «Вчимося заповідувати»; акції «Годівничка», «День зустрічі птахів» та ін.

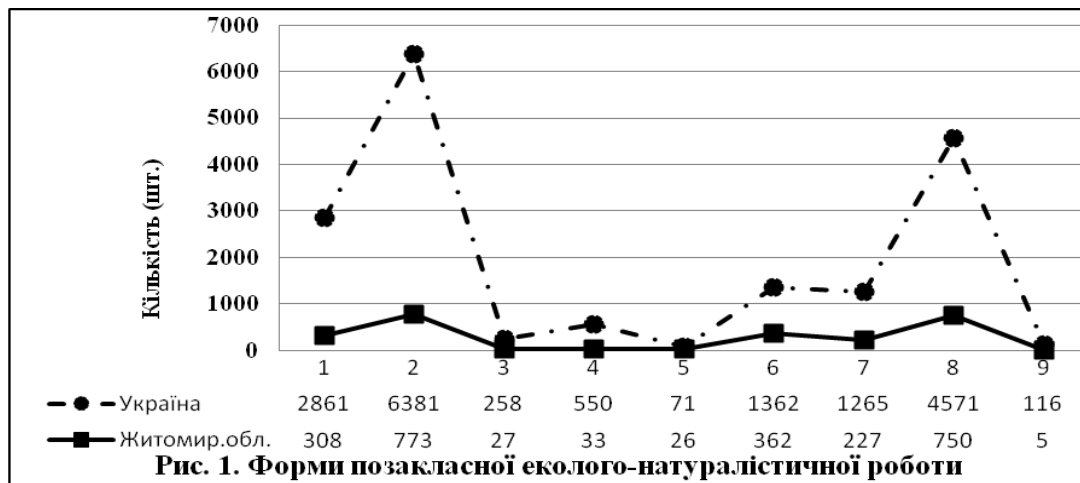

Рис. 1. Форми позакласної еколого-натуралістичної роботи

1- екологічні стежки; 2 - шкільні навчально-дослідні ділянки; 3 - теплиці; 4 - шкільні лісництва; 5 - ланки юних лісників; 6 - "зелені патрулі"; 7 - "блакитні патрулі"; 8 - гуртки екологічного спрямування; 9 - екологічні театри.

Отже, позакласна еколого-натуралістична робота в Житомирській області має різноманітний характер.

Література

1. Аналіз річних звітів обласних еколого-натуралістичних центрів та обласних станцій юних натуралістів за 2013-2015 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://issuu.com/nenc/docs/analiz-2014/308>. – Назва з екрану.

2. Наказ «Про Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України» № 1243 від 31.10.2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://solone02.at.ua/programa_osnovni_orientiri_vikhovannja.pdf. – Назва з екрану.

3. Наказ про затвердження Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>. – Назва з екрану.